

Działalność Jeżewskiego po wybuchu I Wojny Światowej

10 września 2012

Pierwsza wojna światowa zniszczyła nowe problemy opieki nad dzieckiem osieroconym i opuszczonym, spotęgowała zjawisko społecznej opieki nad dziećmi. Nastąpił wzrost liczby sierot i w związku z tym zaczęły znów powstawać przytułki i inne zakładowe formy opieki. Okres ten dostarczył także Jeżewskiemu licznych refleksji nad dotychczasową działalnością gniazd. Oceniał ją krytycznie i traktował jako przejściową. Zasadniczym jego celem było zakładanie wiosek sierocych.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości toczyły się liczne kontrowersyjne dywagacje w kwestii sierot. Sprawa ta została w pewnym stopniu formalnie załatwiona przez stworzenie systemu prawnej opieki nad sierotami. Po licznych animozjach pod adresem Jeżewskiego utworzono Narodową Fundację Wiosek Kościuszkowskich, która stanowiła ekonomiczną bazę dla rozwoju gniazd sierocych mających tworzyć wzorowe wioski kościuszkowskie. Jeżewski zajmował się zarówno selekcją rodziców, „których życie domowe cechuje ład i porządek”, oraz odpowiednim doborem do nich dzieci. W ten sposób powstały i rozwinęły swoją działalność prawie wszystkie istniejące w przeszłości gniazda i powstały nowe.

Najazd hitlerowców na Polskę w 1939 r. spowodował między innymi gwałtowne pogorszenie się sytuacji dziecka. Nie pomagały podpisywane i proklamowane Deklaracje Praw Dziecka. Głównym zagadaniem opieki nad dzieckiem tego okresu była troska o utrzymanie dzieci przy życiu. Tysiące sierot znalazło opiekę w domach obcych. Mimo terroru okupanta Towarzystwo działało nadal niosąc pomoc dzieciom.

Obok zbiorowych form opieki i organizowanie wychowania patriotyczno-wojskowego, a także systematycznej edukacji

wychowanków Jeżewski i jego współpracownicy podejmowali liczne interwencje w sprawach opieki nad dzieckiem i niesienie mu różnych form pomocy.

Program działalności Towarzystwa stanowił rozszerzenie wytycznych opracowanych w okresie międzywojennym. Biorąc pod uwagę sytuację społeczno-polityczną pierwszych lat władzy ludowej w Polsce – Jeżewski pisał: „Do żywiołowych potrzeb w dosłownym znaczeniu należą: dobre wykonanie reformy rolnej, opiek nad dzieckiem, oświata. Żeby w skutkach nie zaprzepaścić dokonanej żywiołowo parcelacji trzeba nowych posiadaczy ziemi nauczyć rozumnie kochać ją i uprawiać. Tu już nie starczą nowe szkoły. Trzeba przed oczyma gospodarza postawić żywy wzór wsi dobrze założonej, zagospodarowanej i z rachunkiem prowadzonej. Wszystko to jest zadaniem Wioski Kościuszkowskiej...”.

W ten sposób uruchomiono 12 gniazd, które w okresie przejściowym (tj. w latach 1945-1949) stanowiły domy dziecka. Do tych placówek trafiły przeważnie dzieci bose, obdarte, bez bielizny i pościeli. Były to także dzieci w wieku przedszkolnym, które kierowano do tego typu placówek.

Obok domów dziecka i kolonii letnich Towarzystwo prowadziło także dwie bursy, które były przeznaczone dla wychowanków Towarzystwa uczęszczających do szkół zawodowych. Utrzymanie uzyskiwano częściowo z funduszy państwowych.

Działalność K. Jeżewskiego należy już do historii. Współczesnych interesuje aktualność dorobku Jeżewskiego. Istnieją bowiem możliwości zastosowania koncepcji wiosek dziecięcych w obecnych działaniach wychowawczo-opiekuńczych. Problem opieki nad dzieckiem potrzebującym specjalnej pomocy jest bowiem ciągle otwarty. W związku z tym poszukuje się nieustannie nowych rozwiązań, nawiązując coraz częściej do dorobku pedagogicznego Towarzystwa Gniazd Sierocych i Towarzystwa Wiosek Kościuszkowskich. Warto podkreślić, że koncepcja wiosek dziecięcych realizowana jest aktualnie w kilku krajach m.in. Austrii, Czechach, Słowacji i Jugosławii.

W Polsce zaś świadczy o tym rozwój rodzinnych domów dziecka oraz bogata działalność Koła Przyjaciół Dzieci im. K. Jeżewskiego w Warszawie, a także próby uruchomienia wiosek w Kraśniku Fabrycznym i Lublinie.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.